

the 1990s, the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to increase from 1.1 billion to 1.5 billion (United Nations 1999).

There are a number of reasons why the number of children in the world is increasing. One of the main reasons is the decline in the death rate of children under 5 years of age. In 1990, the death rate of children under 5 years of age was 100 per 1,000 live births. By 2000, this rate is expected to fall to 60 per 1,000 live births (United Nations 1999).

Another reason for the increase in the number of children in the world is the increase in the number of children who are surviving to the age of 15. In 1990, the number of children who survived to the age of 15 was 1.1 billion. By 2000, this number is expected to increase to 1.5 billion (United Nations 1999).

The increase in the number of children in the world is a result of a combination of factors. The decline in the death rate of children under 5 years of age is the most important factor. The increase in the number of children who are surviving to the age of 15 is also an important factor.

The increase in the number of children in the world is a cause for concern. It is expected that the number of children in the world will continue to increase in the 21st century. This will have a significant impact on the world's population and the environment.

There are a number of ways in which the number of children in the world can be reduced. One of the most important ways is to improve the health care of children. This can be done by providing access to basic health care services, such as immunizations and nutrition programs.

Another way to reduce the number of children in the world is to improve the education of children. This can be done by providing access to basic education services, such as primary and secondary schools. Education can help children to develop the skills and knowledge they need to support themselves and their families.

The number of children in the world is a complex issue. It is the result of a combination of factors, and it is expected to continue to increase in the 21st century. It is important to take action to reduce the number of children in the world, and to improve the lives of the children who are already in the world.

References

- United Nations (1999) *World Population Prospects: The 1998 Revision*. New York: United Nations.
- World Bank (1999) *World Development Report 1999: Entering the 21st Century*. Washington, DC: World Bank.

Correspondence: Dr J. M. S. Wong, Department of Health, Behavior and Society, Johns Hopkins University, 615 North Wolfe Street, Baltimore, MD 21205, USA. Email: jmwong@hsph.jhu.edu

Received: 15 October 2001; **Accepted:** 15 February 2002

Copyright: © 2002 Blackwell Science Ltd, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 43, 101–102

ISSN: 0007-1226

DOI: 10.1111/j.1469-7610.2002.01511.x

Published by: Blackwell Science Ltd, 108 Cowley Road, Oxford OX4 1JF, UK and 350 Main Street, Malden, MA 02148, USA

BEHÇET ÇELİK • Soluk Bir An

Can Yayınları, 2012 (1 baskı)

İletişim Yayınları 2850 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 494

ISBN-13: 978-975-05-2770-8

© 2019 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2019, İstanbul

EDITÖR Duygu Çayırıcıoğlu

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Maksut Uzun

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nilgün Sevim

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 45030

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

BEHÇET ÇELİK

Soluk Bir An

BEHÇET ÇELİK 1968'de Adana'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. İlk öyküsü 1987'de *Varlık*'ta yayımlandı. *Yazılı Günler* ve *Virgül* dergilerini hazırlayanlar arasında yer aldı. *İki Deli Derviş* (1992), *Yazalımız* (1996), *Herkes Kadar* (2002), *Düğün Birahanesi* (2004), *Gün Ortasında Arzu* (2007), *Diken Ucu* (2010), *Kaldığımız Yer* (2015) ve *Yolun Gölgesi* (2017) adlı öykü kitaplarının yanı sıra *Dünyanın Uğultusu* (2009), *Suluk Bir An* (2012) ve *Belleğin Girdapları* (2019) adlı romanları, *Sınıfın Yenisi* (2011) adlı gençlik romanı ve *Çantasızlar Kampı* (2016) adlı çocuk romanı ile *Ateşe Atılmış Bir Çiçek/Yazarlar, Kitaplar, Okuma Notları* (2012) isimli deneme kitabı yayımlandı. Doğup büyüdüğü Adana'yla ilgili yazılardan oluşan *Adana'ya Kar Yağmış* adlı kitabı derledi (2006). Barış Bıçakçı ve Ayhan Geçgin'le edebiyat üzerine yazışmalarından oluşan *Kurbaçalara Inanıyorum* 2016'da yayımlandı. Öykü, deneme ve çevirileri çeşitli gazete, dergi ve seçkilerde yayımlanan Çelik, 1989'da Akademi Kitabevi Öykü Başarı Ödülü'ne, *Gün Ortasında Arzu*'yla 2008'de Sait Faik Hikâye Armağanı'na, *Diken Ucu*'yla 2011'de Haldun Taner Öykü Ödülü'ne, *Kaldığımız Yer*'le 2015'te Türkân Saylan Sanat Ödülü'ne layık görüldü.

www.behcetcelik.com

Zamanede bir hal gelmesin başa.

- KUL HÜSEYİN

Hep sarhoş olmalı. Her şey bunda; tek sorun bu. Omuzlarınızı ezen, sizi toprağa doğru çeken Zaman'ın korkunç ağırlığını duymamak için durmamacasına sarhoş olmalısınız.

Ama neyle? ...

Şarapla, şiirle ya da erdemle, nasıl isterseniz.

Ama sarhoş olun...

Ve bazı bazı, bir sarayın basamakları, bir hendeğin yeşil otları üstünde, odanızın donuk yalnızlığı içinde, sarhoşluğunuz azalmış ya da büsbütün geçmiş bir durumda uyanırsanız, sorun; yele, dalgaya, yıldıza, kuşa, saate sorun; her kaçan şeye, inleyen, yuvarlanan, şakıyan, konuşan her şeye sorun; "Saat kaç?" deyin. Yel, dalga, yıldız, kuş, saat hemen verecektir yanıtı size: "Sarhoş olma saatidir!" Zamanın inim inim inletilen köleleri olmamak için sarhoş olun durmamacasına!.. Şarapla, şiirle ya da erdemle, nasıl isterseniz...

– BAUDELAIRE, *Paris Sıkıntısı*, çev. Tahsin Yücel

I

Esra'nın sol elindeki kâğıt mendille ön camdaki buğuyu silmek için uzandığını fark edince ayağını gazdan çekip hafifçe frene dokundu. Zamanı da durdurmak istedi sanki; aniden değil, usulca. Taner'in görüşünü kapatmamak için çene hizasından yukarı kaldırmadığı kolu, zarif parmakları, kalın kaşe kabanın altından hissedilen sıcaklığı (camdaki buğunun asıl nedeni bu olabilirdi), hızlı hareketlerle camı silerken salınan saçlarının yarattığı hafif rüzgâr... Belki bunlar da yeterdi; ama önündeki tuvale geri çekilip bakan bir ressam gibi arkasına yaslanan Esra'nın, iki saniye sonra sol üst köşedeki inatçı buğuyu fark edip yeniden cama uzanırken saldığı ılık soluğun yanağına değmesiyle Taner'in kalbi bir kuş olup ağzında bir süre çırpındıktan sonra uçup gitti. Zaman da tam o anda durdu. Bir an. Uzadı sonra, uzadıkça uzadı, daha da uzadı. İkinci bir zaman oldu, akıp giden zamanın yanında – paralel bir zaman. Akmayan, o anda durmuş, orada kalmış ama her daim şimdiki zamana paralel.

Yağmurun şiddeti arabayı hızlı sürmesine izin vermiyordu; sileceklerin çıkarttığı tekdüze ses eşliğinde boş caddeler-

den, hemen her kavşakta yanıp sönen sarı ışıklardan oluşmuş kutlama taklarının altından geçerek Esra'nın oturduğu apartmanın önüne kadar geldiler. Arabadan inerken, "Teşekkür ederim, zahmet oldu," dedi Esra. Ne elini uzattı ne yanağını. Böyle bir âdetleri yok. Görüşürken, ayrılırken öpüşmezler; Yasemin'le Esra birbirlerine sarılırlar, Taner az öteden elini hafifçe kaldırır, Esra gülümser. Bu kez Esra'nın soluğunun yaktığı yanağını eliyle hafifçe sıvazlayarak Taner gülümsedi. Daha tam çıkmamışken yeniden daldı ikinci zamana. Yaptığının önemli bir şey olmadığını söylemeye çalıştı gözlerini kısıp ağız kenarlarını büzerek. Konuşamayacağına farkındaydı. Dikkatli olsalardı, göğüs kafesinden yükselen ritmik sesin Esra'ya teşekkür ettiğini duyabilirdilerdi. Ah yağmur! Aynı ritimle durmaksızın düşüyordu damlalar, bütün sesleri bastırarak.

Esra hızla apartmanın girişindeki saçağa doğru koştu. Saçakta durup çantasından anahtarlığını çıkarttı. Arabanın yan camında süzülen irili ufaklı damlaların ardından Esra binadan içeri girene kadar baktı Taner. Dış kapıyı sıkıca örterken başını çevirir, belki el sallar, diye bekledi; bakmadı. Taner'in bir şeyler beklediğinin, gözünü kırpmadan kendisine baktığının farkında bile değildi.

Apartmentın girişindeki sensörlü lamba söndükten sonra da hemen çalıştırmadı arabayı, bekledi. Binadaki pencerelelerin çoğunda ışık yoktu, Esra'nın komşuları çoktan yatmış, uyumuştular. Sabah erkenden yollara düşüp işe ya da okula gideceklerin yatma saati geçmişti. Sevişenler varsa, sevdiklerinin bedenini loş ışıkta görmeyi yeğlemiş; uykusu kaçtığı için yataklarında dönüp duranlar henüz umutlarını yitirmediklerinden, başuçlarındaki lambayı açmamış, ellerine kitap, bulmaca almadan yatak odalarına koydukları eski televizyonu yardıma çağırmakla yetinmişlerdi. Esra eve girmiş, girişteki lambanın düğmesine dokunmuş olmalı; bahçedeki ye-

gâne çamın ıslak dallarına sarı bir ışık vurdu. Çamın iğnele-
rindeki su damlaları, yüzlerce minik ışık, Taner'i selamladı.
İşte o zaman çevirdi kontak anahtarını, el frenini çekip gaze
dokundu. Yavaşça.

Hemen dönmek istemedi, ama gecikirse Yasemin me-
rak edebilirdi. Yağmur hızından bir şey kaybetmemiş, alçak
semtlerde sele, duvarlarda neme, caddelerde kazalara ne-
den oluyordu. Zamanın durduğunu ise ondan başka hisse-
den yoktu.

Yasemin'e telefonda, "Yağmur çok güzel yağıyor, ben bi-
raz hava alacağım, merak etme," dedi. Esra'yı evine bıraktı-
ğını söylemeye gerek duymadı. Nasılsa ikisinden biri öbü-
rünü birazdan arar, yarım saat konuşurlar. Konuşacak bun-
ca şeyi nereden bulduklarını sormayı yıllar önce bıraktı. Bir-
birlerine anlatacakları bitmez. İki gün önce görüşmüşler-
miş, bu akşam beş-altı saat kaynatmışlarmış, hiç fark etmez.

Nereye gideceğini bilmiyordu. Şehrin her köşesi yeniydi
onun için. Yıllardır gecenin bu saatinde, böyle bir yağmurda
bir yerlere gitmemiştir. İskeleyi yukarıdan gören lokantala-
rın yanındaki çay bahçesini düşünmüşken yolda fikrini de-
ğiştirirdi. Zaman durmuşsa geriye de sarılabilirdi. Az ilerideki
parkın alt tarafındaki balıkçı barınağı gelmişti aklına. Deni-
ze daha yakın olurdu hem. Bu saatte orada çay da bulabilir-
di. Buna ilişkin hiçbir deneyimi yoktu. Ne de kulak dolgun-
luğu vardı. İçgüdüsel bir şeydi.

Balıkçı barınağına gitmeyeli o kadar çok olmuş ki hesap-
layamadı. Biraz da korktu bulacağı rakamdan. Duran zama-
nın içindeyken bile insan durmayan zamandan ürkebiliyor.
Arabayı parkın girişine bırakıp barınağı doğru yürüdü. Is-
lanmak hoşuna gitti, gecenin bu saatinde parkta olmak, de-
nizde belli belirsiz ışıltılar, dalgaların sesi, önü sıra uzanan
karanlık... Esra'yı düşündü; ne yapıyordu şimdi? Telefon-
da Yasemin'le konuşuyor olabilir, belki de televizyonda sey-

redecek bir şeyler arıyordu. Yatmış da olabilir çoktan, uyu-
mak üzeredir. Aklının ucundan Taner geçiyor, bu gece onu
neden evine bıraktığını soruyor mudur? Ne kadar zorlansa da
buna olumlu bir yanıt veremedi. Peki ya, zaman onun için
de durmuş mudur camı silerken? “Ne oldu bana böyle?” di-
yor mudur o da?

“Her şey camı silmek için uzanmasıyla, soluğunu yana-
ğında hissetmemle başladı.” Hikâyeyi böyle anlatabilir Ta-
ner. Böyle bir şeyin tamı tamına başlangıç ânını bildiğini
söyleyecek olsa (kime?) inanan çıkar mı? Kendi doğduğu
ânı hatırlamak kadar saçma gelecektir herkese. Oysa tam da
böyle olmuş gibi hissediyor. Bir an için ona da imkânsız ge-
liyor sabit bir başlangıç noktasından söz etmek. Dönüp işa-
retler bakınıyor geçmişten. Aradığında bulmak o kadar ko-
lay ki. Yeniden kurgulanmaya o kadar hazır ki hatıralar.

Şimdi de balıkçı barınağında denize bakarken bir dolu şe-
yi tartıp duruyor. Sadece yağmurun şiddeti, durakta taksi
olmaması mıydı Esra’yı evine bırakmak istemesinin nede-
ni? Hem öyle, hem değil; baktığı yere göre değişiyor. Gece-
nin birinde durakta taksi olmaması tuhaftı. O anda yoksa bi-
le az sonra boş bir taksi gelebilirdi. Telefona bakan adam da
böyle demişti.

“Birazdan arabalardan biri gelir,’ diyorlar, ama boş ver,
ben seni bırakayım,” dediğinde Esra’nın ikiletmeden ka-
bul etmesi de tuhaftı. “Ne gerek var canım, az sonra yeni-
den ararız, olmadı yoldan geçen bir taksiye atlarım,” diyebi-
lecekken, “Peki. Olur,” demiş, kibarlık edip, “Zahmet olma-
sın sana,” bile dememişti. Bunca zamandır bir kez bile onu
evine bırakmayı önermeyen Taner’deki farklılığı sezmiş ola-
bilir mi? Buna da olumlu yanıt veremiyor pek.

Hikâye iki türlü de anlatılabilir, ikisinin arasında fark yok.
Denizin karanlık kumültüsüne bakarken mutlak bir başlangıç
ânı olduğuna, Esra cama uzanmasa her şeyin eskisi gibi süre-

ceğine kalıbını basacak gibi oluyor Taner; peşinden böyle bir olasılığın ancak uydurulabileceğinden hiç kuşkusu kalmıyor. Bu ikisi arasında gidip gelmekten yorulduğunda, ancak o zaman sezer gibi oluyor aralarında bir fark olmadığını. Hangisine inanırsa inansın, önemli olan bu değil... Her durumda Esra'yı düşünüp duruyor. O anda ya da daha önce. Birinci zamanda ya da ikincide. Her ikisi de hikâye, ikisi de gerçek.

Hava açtı ertesi sabah. Önceki gece gökyüzü su olup yere inmemiş gibi, belki tam da öyle olduğu için, ışıklar içinde uyandı şehir. Geceki yağmur yıkayıp yunmuştu her yanı, ışık bu yüzden daha parlak yansiyordu yollardan, binalardan, yüzleri asık bile olsa, insanlardan. Üç saat uyuyup uyu-
madığı halde Taner, hafta sonuymuş, sekiz-on saat uyumuş gibi dinç kalktı. Yalnızdı yatakta; Yasemin çoktan uyanmış, duşunu aldıktan sonra kahvaltı hazırlamaya girişmişti. Pencereden gördüğü göğün mavisine çarpıldı. Kalktı, alnını cama yaslayıp yandaki blokun bahçesindeki kauçuk ağacının koyu yeşil yapraklarına, blokların arasından süzülerek geçen, uyku mahmuru çocukların dolduğu okul servislerine baktı. Rüya mı görmüştü, dünya mı çok yumuşaktı, köşeleri kenarları oluşmamış mıydı daha, bulutsu bir kütle miydi henüz, karanlıkta ansızın parlayan bir ışık mıydı o mavilik yoksa? Bu maviliğin içine bu binaları kim ne zaman yapmıştı?

Banyonun kapısında Cem'le karşılaştı.

“Koca adam olmuşsun kerata,” dedi.

Anlamaz gözlerle baktı oğlan. On altı senedir her gün görüyorsun beni, yeni mi fark ettin, dercesine. Sağ elini kaldırmadan bileğinden bükerek çok hafif salladı. Oğluna mı, kendine mi dedi, bilmiyordu o “Boş ver”i.

Dušta aklı başına gelir gibi oldu. Ne kadar tipik, ne kadar sıradandı her şey. Allasa da, pullasa da milyonlarca benzerinden hiçbir farkı yoktu. Tam yaşıydı, geç bile kalmıştı; bir

kadının ona unuttuğu, belki de hiç bilmediği bir şeyleri hatırlatması kaçınılmazdı. Yasemin dışında en sık gördüğu kadın Esra'ydı; o olmasaydı işyerindeki genç kadınlardan biri alacaktı aklını başından. Esra'yı yeğlemesinin nedeni de açık değil miydi? Tehlikesizdi. İstese de ileri gidemez, karısının en yakın arkadaşı; delirip bir şeyler ima etse, açılrsa etse, Esra istemez. İşyerindekilere kafayı takacak olsa, bir yolunu bulurdu elbette.

Kurulanırken gözleri yaşardı. Önce içi acıdı, kendine acıdı, sonra acı, acıma azaldı, yerini geceki yağmura bıraktı. O an duşta düşündüklerinin hepsi laf salatası göründü gözüne, önceki gece zaman durmuştu, bunu yaşamıştı, o sebep bu sebep, varsın milyonlarca benzeri olsun, isterse olmasın, o an eşsizdi, o andan da, kendisinden de bir tane daha yoktu. Olmayacaktı. Bunları düşünüp duracağını, saatlerini, günlerini, haftalarını buna ayıracağını o an sezdi. İyi oldu; uzatmadı, "Neyse ne," deyip beceriksizce göz kırptı buğu kaplı aynadaki bulanık suretine. Aynada çok afili göründü bu hareket gözüne. Bir daha yaptı, bu kez olmadı, taklitti, sahteydi. Rulosundan kopardığı bir parça tuvalet kâğıdıyla aynadaki buğuyu silecekken vazgeçti.

"Çok geç geldin," dedi Yasemin.

"Bilmem," dedi, "Esra'yı bıraktıktan sonra biraz gezindim arabayla. Bir yerde açık bir çaycı gördüm. Saate bakmamışım."

Suçluluk duyması gerekiyorsa da duymuyordu. Onu suçlayan da yoktu ya; Yasemin öylesine, laf olsun, diye sormuştu. Soru kipinde bile sormamış, bir "mi" eklemeye gerek duymamıştı cümlesine. Yanıtını dinlememişti bile. Cem'in hem bir şeyler yemesini, hem de gecikmemesini istiyordu.

"İkisini birden nasıl yapayım anne!" dedi Cem gülerek.

Hiç karışmazdı böyle durumlarda ama bu kez tutamadı çenesini.